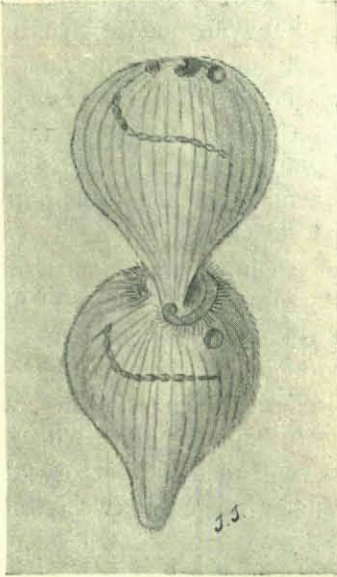

darmkanaal, want van buizen, die dáárnaar gelijken, is in het heele diertje niets te vinden; alleen is er een klein eindje slokdarm. De vertering heeft plaats in het protoplasma, dat dan, zooals ik zei, het

verbruikte op een vaste plaats uit het lichaam drijft.

Van één bijzonderheid uit het leven der trompetdiertjes moet ik nog verhalen. Ik had het geluk, na veel gezocht en gevisch, een voorwerpje onder den microscoop te krijgen, zooals ik hier heb afgebeeld. Twee kleine trompetdiertjes op elkaar! De steel van

het eene geplaatst op de mondzijde van 't andere. Ze dreven of zwommen een poosje rond en om ze goed in 't oog te kunnen houden, zette ik mijn zwakste vergrooing op, waarbij 't gezichtsveld het grootst is. Nu zag ik, hoe ze zich gaandeweg van elkaar losmaakten en na eenigen tijd geheel vrijkwamen.

Ik hoop nog eens in de gelegenheid te komen, het heele verloop hiervan te volgen. De boeken namelijk vermelden, dat een trompetdiertje soms een insnoering krijgt en dan gaandeweg tot twee diertjes uitgroeit, die elkaar eindelijk loslaten. Het laatste deel dezer geschiedenis moet ik hebben gezien. Van één diertje komen er, door verdeeling, twee. Dit kan volgens waarnemingen herhaaldelijk geschieden, zoodat uit een enkel diertje wel een heele kolonie kan ontstaan, die een in 't water staanden paal of een deel van den bodem eener sloot, als een groene aanslag bekleedt.

Deze voortplanting kan ook kunstmatig bewerkt worden. Snijdt men een trompetdiertje door, zoodanig, dat ieder der helften kern en protoplasma bevat, dan ontwikkelt zich ieder stuk tot een nieuw diertje. Aan de bovenhelft groeit een steel; aan de onderhelft een mond. Vreemd, maar waar! En ook niet zóó vreemd, of het wordt bij nog vele andere dieren waargenomen.

J. JASPERS JR.

L I J S T E R S.

De Octobermaand is daar; de zomer is nu geheel voorbij, ofschoon wel een enkele mooie stille zonnige dag, waarop het aardig warm kan zijn, zou doen denken, dat we nog in 't begin van September waren. Maar dat is uitzondering; meer gewoon is koel weer, dikwijls regen- en windvlagen, soms dagen achtereen buien, het wordt zachtjes aan guur, de kachels zijn weer geplaatst en worden nu en dan gestookt. De stadsmensch begint te huiveren en praat van den aanvang van den langen winter, maar de vogelliefhebber begroet October met blijdschap, denkt aan geen kachel en loopt naar buiten, om den trek te gaan waarnemen. Deze maand toch is de trekmaand bij uitnemendheid; hoeveel vogels in die 31 dagen ons land passeeren is zelfs bij benadering met geen mogelijkheid te zeggen. Al de insectenetende zangvogels, die bij ons hebben gebroed, vertrekken nu of zijn reeds heen-gegaan; talloze scharen van noordelijk gebroed hebbende vogels trekken bij ons door of blijven

eenigen tijd binnen onze grenzen; overdag ziet men de min of meer V vormige vluchten eenden, wier voorhoede reeds einde Augustus verscheen, steeds zuidwaarts trekken; ganzen komen thans in groote troepen in de polders en op de buitenwateren, enkele zwanen verschijnen. Op sommige dagen is de lucht gevuld met fringilliden, leeuweriken, spreeuwen, kraaien, terwijl men in 't nachtelijk donker, liefst op zeer duistere avonden, honderd stemmen hoort van charadriën, snippen, wulpen, enz., die hoog in de lucht in massa's voorbij vliegen.

Waarlijk zulk een jaarlijks terugkeerend natuurverschijnsel is het bestudeeren waard, en er zijn weinige maanden van het geheele jaar, die voor den ornitholoog zoo heerlijk en belangrijk zijn als juist October. Wie hieraan soms twijfelen mocht, raad ik aan eens, Heinrich Gätke's geschriften te lezen, dan zal de twijfel in verbazing veranderen.

Zeker niet in mindere mate dan door al de opgenoemde familiën wordt in October de aandacht

geboeid door die der lijsters, en over deze willen we nu een beetje nader spreken.

Ik twijfel niet of de meeste lezers van dit Tijdschrift hebben den lijstertrek wel eens waargenomen. Die valt toch dermate in het oog, dat het onmogelijk is, hem niet te zien, en bij enkele soorten behoef men nog niet eens te kijken, maar kan men hem hooren (*Merula torquata* en vooral *Turdus pilaris*).

Ik heb op Octoberdagen zoo menigmaal uren achtereen in de lucht gekeken, om dat kolossale trekken te beschouwen; zoo herinner ik me den 18^{en} en 24^{en} October 1893, den 5^{en} October 1894, den 9^{en} October 1895 en enkele andere dagen, die hoogst merkwaardig waren om den geweldigen trek van Koperwieken (*Turdus iliacus*) en die ik dan ook zorgvuldig genoteerd heb.

Bij die gelegenheden was het observatieveld, waarover ik beschikte, slechts een klein stuk open veld omringd door bosch, en toch hoeveel van die vogels zag ik in één ochtend overtrekken! Tegen elf uur begon het dan te verminderen en na twaalf kwam nog slechts een enkel troepje voorbij. De vluchten verschilden van twintig tot vijftig en soms meer stuks, en passeerden dicht na elkander, zoodat meermalen een volgend gezelschap reeds verscheen, als 't vorige nog niet uit 't gezicht was verdwenen.

Wanneer men nu bedenkt, wat een klein hoekje ik kon overzien, en men gaat dan de de uitgestrektheid na, waarover de trek loopt, dan is het duidelijk, dat op zulke dagen een aantal koperwieken over ons land passeert, dat niet is te becijferen.

De vlucht van deze vogels is buitengemeen snel en de richting liep, zoover ik het kon waarnemen, altijd precies van Noord naar Zuid. Wind en weder schijnen weinig invloed op der Koperwieken trek te hebben; bij zeer verschillende windrichting, en soms bij regenweer als geen andere vogels trokken, heb ik ze in menigte waargenomen.

Ofschoon deze lijsters in den regel niet vóór October bij ons verschijnen, heb ik ze een enkele maal reeds vroeger gezien; onder anderen den 29^{en} September 1894, toen hun aankomst gepaard ging met dien van een groot aantal zanglijsters. De trek duurt voort tot in November en December, terwijl soms een aantal koperwieken bij ons overwinteren. (Zie daarover mijn ornithologisch overzicht van 1898—99 in voce *T. iliacus*). In het voorjaar trekken deze vogels weder, doch in veel kleineren getale dan in den herfst, bij ons door, wanneer ze zich begeven naar hunne broedplaatsen; die gelegen zijn van het midden van Scandinavië tot de noordelijkste deelen van dit rijk, en verder op gelijke breedte oostwaarts door Europeesch Rusland en Siberië tot aan den 110^{en} meridiaan (Seebohm). Zelfs werd in de vallei van de Jenisei op ongeveer

71° N.B. voorbij de grens van den boomgroei, een nest op den grond gevonden.

Enkele malen heeft men broedplaatsen in veel zuidelijker streken aangetroffen (Brehm), in Oost-Pruisen (Hartert), in Oost-Thüringen (Liebe), enz.

Volgens opgaven van oudere Nederlandsche ornithologen zou bij ons te lande het broeden van *T. iliacus* meermalen zijn geconstateerd. Nozeman vermeldt twee vondsten van nesten door hemzelf in de buurt van Rotterdam (1763 en '64), verder een dergelijke vondst in een vruchtentuin te Velzen (1775). Door C. de Gavere en A. A. van Bemmelen (Lijst van vogels in de provincie Groningen en op het eiland Rottum waargenomen; 1856) wordt gemeld, dat jaarlijks enkele paren broedende worden gevonden, zonder nadere aanduiding. Schlegel heeft dit laatste overgenomen. Latere waarnemingen schijnen niet te zijn gedaan (Albarda) en mij is ook nimmer een goed bevestigd geval ter oore gekomen. Wie er meer van weet, moet het maar eens zeggen.

Wanneer de koperwieken tot ons komen, is de lijstertrek al lang aan den gang. Zij worden voorafgegaan door vele zanglijsters en beflijsters. Eerstgenoemde, die bij ons tot de zeer algemeene broedvogels behooren, trekken in September reeds in groot aantal voorbij. De beflijsters komen volgens mijne waarnemingen hoofdzakelijk in de tweede helft van genoemde maand, ofschoon hun trek zich ook over October uitstrekt. Vreemd genoeg heb ik ze, toen ik nog in Holland in de duinstreek woonde, nooit na 30 September gezien.

In enkele jaren zijn zij talrijk, in andere weder vrij zeldzaam. Hun vroegste verschijning in het najaar teekende ik aan op 17 September 1894, in welk jaar hun aantal, althans te Lisse, vrij aanzienlijk was.

In het voorjaar (Februari en Maart) komen de zanglijsters in Nederland aan om te broeden en verneemt men overal hun luiden en fraaien zang. De beflijsters trekken dan ook weer door; maar in kleineren getale en veel later dan *T. musicus*, namelijk in de tweede helft van April en begin Mei. Dit jaar ontving ik een ♂ uit Scheveningen, 't welk aldaar op 30 April tegen de telegraafdraden was doodgevlagen.

Nu en dan schijnt *M. torquata* bij ons gebroed te hebben, in Groningen (Van Bemmelen), bij Zutphen (Harmsen), te Lisse (Groenewegen), te 's Graveland (F. E. Blaauw), en op enkele andere plaatsen, Warmond, Velzen, Cromvoirt en Nuland (Albarda).

Voor enkele jaren vond iemand een nest in de buurt van 's Gravenhage en beweerde, dat de vogels die hij daarbij gezien had, een witten krans droegen. Ik heb de jongen van dit nest gezien en het is mij

gebleken, dat deze merels of zwarte lijsters waren, zoodat de opgave van den bedoelden persoon wel een vergissing zal zijn geweest.

Op onze plaat zijn een oud ♂ van de beflijster en drie zanglijsters afgebeeld. (De kleine vogel rechts boven is een vuur-goudhaantje en die links onder een boomklever.)

Wanneer deze twee lijstersoorten bij ons zoo goed als geheel zijn voorbij getrokken, en ook het gros van de koperwieken is gepasseerd, komt eene andere species aan, die men al van verre herkennen kan aan hare meerdere grootte, den langen staart, en vooral aan het niet fraaie sjakkerende geluid, dat zij van uit de lucht doet weerklinken. Dat is de Kramsvogel of Veldjakker (*T. pilaris* L.), een prachtig dier, van welks beschrijving ik mij evenwel onthouden zal, omdat deze in ieder ornithologisch werk te vinden is. Dit is onze echte winter-treklijster, die soms in zeer groote gezelschappen voorkomt, en ijverig alle besvruchten opzoekt, welke door de vroegere doortrekkers zijn overgelaten.

Niet ieder jaar brengt ons evenveel Kramsvogels; dat kan heel wat verschillen; zoo waren er in Januari en Februari 1895 zeer veel te Lisse, en trokken ze in Februari, Maart en April 1898 in kolossale vluchten van soms wel 100 stuks voorbij Doorn in noordelijke richting. Daarentegen heb ik in den laatst verlopen winter slechts eenmaal drie stuks te zien gekregen, die op een weiland voedsel zochten tusschen spreuwen en kieviten, en in April een paar malen één eenzamen vogel.

Over het algemeen is *T. pilaris* een bewoner der noordelijke gewesten, waar men in de uitgestrekte berkenbosschen de nesten dicht bijeen vindt. Zijn voornaamste broedplaatsen liggen in Scandinavië, Noord-Rusland en Siberië; aan de Jenisei gaat hij tot voorbij 70° N. B. (Seeböhm) en is broedend gevonden aan het Baikalmeer en in Daoerië (Dybowski). Maar hij broedt ook veel zuidelijker, in Duitschland in bosschen en boomgaarden (Brehm), en schijnt ook bij ons te lande zich nu en dan tot dat doel gevestigd te hebben, eenige malen bij Groningen (Van Bemmelen) en in Noord-Holland (Albarda).

Ik maak hier de opmerking, dat uit al het bovenstaande blijkt, dat de omstreken van Groningen bijzonder gunstig schijnen te zijn voor het nestelen van verschillende lijsters, indien althans de in die localiteit gedane waarnemingen juist zijn, waaraan m. i. wel niet valt te twijfelen. De namen van de waarnemers zijn daarvoor voldoende waarborg.

De meest bekende onzer lijsters is natuurlijk de zwarte, die ook merel en gieteling wordt genoemd. Die vogel, die het heele jaar door onze bosschen, plantsoenen en stadstuinen bewoont en overal broedt, is zoo bekend, dat ik mij van verdere bespreking wel kan onthouden. Alleen zij herinnerd, dat zijn

kleed naarmate van den leeftijd zeer verschilt. Onder een hoopje in den herfst gevangen zwarte lijsters vindt men allerlei overgangen, die voor den ornitholoog zeer belangrijk zijn, en bij de mannetjes de geleidelijke omkleuring naar het zwarte kleed levendig illustreeren.

Zoo hebben we dan nu afgedaan met onze meest gewone lijstersoorten; twee broeden hier in grooten getale, de zwarte en de zanglijster (*Merula merula* en *Turdus musicus*). De koperwiek en de veldjakker (*T. iliacus* en *pilaris*) daarentegen komen wel in overgrootte menigte tot ons op den trek, maar broeden in Nederland slechts bij uitzondering.

Behalve deze vier zijn nog enkele lijstersoorten in ons land waargenomen die veel minder bekend zijn en die een korte bespreking verdienen.

Vooreerst vinden we daarbij de grootste van al onze lijsters, die dan ook den naam van Grootte of Dubbele Lijster draagt (*T. viscivorus* L.), een prachtige vogel, die in kleurverdeeling veel op de zanglijster gelijkt, maar wiens borst heel anders is gevlekt.

Deze lijster heeft een buitengewoon groot broedgebied; haar nest werd gevonden bij Gibraltar (Irby), in Turkestan (Sewertzow), in Zweden en Finland nog onder den 68^{en} graad N. B. (Wolley). Haar kring van verbreiding reikt van den Atlantischen Oceaan tot aan het meer Baikal, terwijl zij ook in Klein-Azië en in het Himalaya-gebergte gevonden wordt (*T. hodgsoni*).

Wat Nederland betreft schreef Temminck over de groote lijster: „très-rare et isolément en Hollande,” en Schlegel, dat zij in ons land op den doortrek slechts zeer enkel wordt aangetroffen en slechts in de provincie Groningen (natuurlijk weer!) van tijd tot tijd broedende was waargenomen. Van Wickevoort Crommelin deelt in de *Bouwstoffen* eenige vangsten van groote lijsters mede uit het najaar van 1852 in de buurt van Bloemendaal en Vogelenzang, terwijl Van Bemmelen (ibidem 1858) vermeldt, dat meest alle jaren enkele voorwerpen in den herfst op den doortrek worden gevangen en dat de soort van tijd tot tijd broedend is waargenomen in de provincie Groningen. Later gaf Crommelin nog op dat *T. viscivorus* sedert 1852 jaarlijks in het najaar aan den duinkant bij Haarlem werd opgemerkt, en Van Bemmelen voegde daarbij, dat enkele voorwerpen ieder najaar werden gevangen op de aan de zee kust gelegen plaatsen.

Door mijn vroeger verblijf van verscheidene jaren in het beboscht gedeelte van het binnenduin nabij Lisse ben ik in de gelegenheid geweest eenige waarnemingen, omtrent de groote lijster te doen, die niet van belang zijn ontbloeit en die hier een plaats mogen vinden.

Mijn eerste kennismaking dagteekent van den 18^{en} Juli 1888, toen ik in mijn tuin een mij toen-

maals onbekend geluid vernam, 't welk bij onderzoek bleek te worden voortgebracht door een jonge groote lijster, die boven in een eikenboom zat. In mijn allernaaste omgeving had ik dat voorjaar geen van die lijsters opgemerkt en aangezien ze nogal opvallend zijn en niet licht aan eenigszins oplettende waarneming ontsnappen, moet ik aannemen, dat ze ook niet in of bij mijn tuin hadden gebroed, maar dat de jonge vogel van een eenigszins meer verwijderde plaats in de buurt afkomstig was. Het was een bijna volwassen exemplaar, dat niet meer door een der ouders was vergezeld.

Na dien tijd heb ik bijna elk jaar de groote lijster te Lisse waargenomen, en wel in ieder jaargetijde. Den 3den April 1890 huppelde een exemplaar over een nog destijds mij toebehoorend stuk aardappelveld, en den 19den Mei van dat jaar bracht iemand nog een oud en een jong wijfje, welk laatste in het Lisserbosch was uitgebroed.

In April 1892 verscheen de soort weder in mijn tuin (op 10 en 18 dier maand telkens een voorwerp gezien) en den 22sten October ving ik een prachtig ♂ in een snippenet. Een tweede exemplaar werd den 8sten December op dezelfde wijze gevangen.

De 24sten Januari en de 4de Februari 1893 waren dagen, waarop ik in mijn buitentje groote lijsters waarnam, en den 23sten Mei van dat jaar zag ik dezen vogel op het naast mij gelegen landgoed Veenenburg.

Op 18 en 19 Februari 1894 vond ik een *viscivorus* in mijn boomgaard, alwaar hij voedsel zocht op een daar liggenden hoop mest en afval van allerlei aard. De 2 of 3 tot datzelfde doel aldaar aanwezige zwarte lijsters werden door hem voortdurend onder groot misbaar verjaagd. Op 20 September van dit jaar ving ik weer een exemplaar in mijn tuin.

En den 15den Mei 1895 bracht iemand mij een door hem in het Lisser bosch gevonden nest van de groote lijster, waarin vier reeds flink bevederde jongen. Deze vogels heb ik destijds aan den toenmaligen vogeloppasser van den Haagschen Dierentuin cadeau gedaan, die ze verder heeft opgekweekt. Het nest was op een sparreboom gevonden. Twee van deze vogels zijn nog in den Tuin aanwezig.

In de collectie Crommelin zijn twee jonge Julivogels van *T. viscivorus* aanwezig, en in 1899 heb ik bij een mijner kennissen vier eieren gezien, afkomstig van een dit jaar in de buurt van 's Gravenhage gevonden nest.

Ziedaar, eenigszins uitvoerig, wedergegeven wat mij omtrent de groote lijster en zijn broeden bekend is geworden. Sedert ik te Doorn woon, heb ik omtrent dezen vogel geen enkele waarneming kunnen doen; het schijnt dat de soort hier niet voorkomt. Alleen ontving ik in dien tijd van den Heer Alberda een exemplaar ten geschenke, dat den 7 November 1897 te Heerenveen is gevangen.

Uit des Heeren Alberda's aantekeningen blijkt ten slotte, dat *T. viscivorus* meermalen in Friesland wordt gevangen en te Beesterzwaag broedende is gevonden; terwijl dit laatste ook geconstateerd is te Eemnes (Utr.) in 1868 en te St. Oedenrode (N. Br.) in 1878.

De overige lijsters, die men hier te lande heeft waargenomen, zijn meer toevallige verschijningen geweest.

De Siberische grondlijster (*Geocichla sibirica* [Pall.]) is, voor zoover bekend, drie maal in Nederland gevangen, eens te Paterswolde (Dr.) in September 1853 of 1854, eens te Noordwijk (Z.-Holl.) 1 October 1856 en eens bij Rotterdam in Maart 1895. Het eerste van deze voorwerpen bevindt zich in het Leidsch museum, het tweede in Artis (collectie de Graaf), waar het derde is gebleven, weet ik niet.

De broedplaatsen dezer soort liggen ver ten oosten van ons, in Oost-Siberië en Japan; zij trekt tegen den winter zuidelijk naar Zuid-China en Indië en dwaalt slechts zelden op haar najaarstrek zoover westelijk af, dat zij in Europa wordt waargenomen.

Een tweede hoogst zeldzame verschijning is de Vale lijster (*Merula obscura* [Gmel]) waarvan, voor zoover met zekerheid is na te gaan, slechts één exemplaar in Nederland is gevangen (Velserbeek, 27 October 1843) 't welk bewaard wordt in de collectie Crommelin te Leiden. Evenals de vorige soort is ook deze een bewoonster van N. O. Azië en is slechts nu en dan in Duitschland, in Holstein, en eens op Helgoland waargenomen. Haar nest werd gevonden binnen den Poolcirkel aan een zijtak van de Jenisei (Seeböhm) en in Daoerie (Dybowsky).

Wat te zeggen van de Roodhalslijster (*Turdus ruficollis* Pall.)?

Schlegel (1860) zegt dat zij een enkele maal in Nederland is waargenomen, zonder daarbij iets naders omtrent datum en vindplaats te vermelden. Mogelijk heeft hij daarbij het bericht op het oog gehad, dat in de Bouwstoffen (Dl. III, p. 521) staat opgeteekend en volgens 't welk een ♂ nabij Utrecht zou gevangen zijn. Dit exemplaar zou zich bevinden in het Leidsch museum.

Omdat de zaak mij niet heel duidelijk was, heb ik de tusschenkomst ingeroepen van den heer Dr. O. Finsch te Leiden, en deze heer is zoo welwillend geweest aan mijn verzoek, om een desbetreffend onderzoek in het museum in te stellen, te voldoen. Uit dit onderzoek is gebleken, dat zich te Leiden geen inlandsch exemplaar van *T. ruficollis* bevindt. Wel is er een lijster aanwezig, die als *Turdus Naumanni* (Temm.) is geëtiketteerd en die bij Utrecht heet te zijn gevangen, en waarbij later met potlood *T. ruficollis* is bijgeschreven, maar blijkens bericht van Dr. Finsch (die het weten kan, omdat hij zelf Roodhalslijsters in Turkestan geschoten heeft) is

deze vogel niets anders dan *T. Naumanni*, en wel een nog niet geheel adult voorwerp in het winterkleed. Beide soorten (*ruficollis* en *Naumanni*) zijn wél van elkaar te onderscheiden (zie o.a. *Ibis* 1862 pl. X en de platen bij Dresser, *Birds of Europe*).

Wat de waarneming van een ♂ en een ♀ te Lisse betreft, die in Alberda's *Aves Neerlandicae* wordt opgegeven, deze komt mij zóó onzeker voor, dat ik op grond daarvan de soort zeker niet in onze ornis zou durven opnemen. Trouwens Mr. Albarda twijfelde zelf aan de juistheid van die waarneming blijkens 't geen hij daaromtrent mededeelde in het *Journal für Ornithologie* van 1892 p. 421 (etwas onzeker, weil die Vögel nicht erlegt oder gefangen wurden).

Voor diegenen onder de lezers, die niet in het bezit zijn van een exemplaar der „*Aves Neerlandicae*” zij tot verstand van de zaak hier medegedeeld, dat iemand beweerde op 8 April 1885 te Lisse een ♂ en een ♀ van *T. ruficollis* gezien te hebben onder een vlucht kramsvogels. De persoon in quaestie moet wel zéér dicht bij die vogels zijn geweest om te kunnen zeggen, dat hij een mannetje en een wijfje kon onderscheiden. Het sexueel dimorfisme bepaalt zich bij de Roodhalslijster tot een onderscheid in tint; het wijfje is namelijk iets valer op de rosse deelen. Gegeven de schuwheid van lijsters in het algemeen, komt het mij, minstens genomen, twijfelachtig voor of de waarnemer wel goed gezien heeft. Ook is de mogelijkheid niet uitgesloten dat op een afstand *T. ruficollis* en *T. Naumanni* met elkaar zijn verwisseld.

Volgens mijn opvatting moet dit heele geval liefst uit de Nederlandsche ornithologie verdwijnen, omdat het den noodigen waarborg van zekerheid ten eenemale mist. En zodoende vervalt de Roodhalslijster dan meteen uit onze ornis, terwijl daarentegen op grond van het te Leiden aanwezig voorwerp *T. Naumanni* in die ornis zou moeten worden opgenomen.

De Roodhalslijster broedt in N. O. Azië en gaat des winters naar de Zuidelijke streken van dit werelddeel; hoogst zelden dwaalt zij naar ^{EUROPA} Dresden af, en voor zoover ik thans kan nagaan is zij eens gevangen bij Dresden (October 1836), eens bij Munster, waar Altum haar op de markt onder een aantal andere lijsters vond (November 1866), en eens geschoten op Helgoland (November 1843).

Het zou mij niet verwonderen, wanneer onder de vele lijsters, die jaarlijks op den herfsttrek in Gaasterland vooral, en in de Noord- en Zuid-Hollandsche kuststreek of elders worden gevangen, zich meer dan eens een exemplaar bevindt van een of andere vreemde soort. Voor den oningewijde zijn dergelijke

rariteiten niet altijd even gemakkelijk te herkennen, vooral omdat het zeer dikwijls jonge vogels zijn wier kleed nog niet de kenmerken toont die aan het volwassen dier zijn waar te nemen. Jammer genoeg komen zulke exemplaren veelal niet in handen van een of anderen kenner, maar worden met de overige gewone lijsters aan poeliers verkocht en niemand weet van hun bestaan af. En zoo gaat het met andere vogels ook. Er komt in ons land veel meer voor, dan men denkt, daarvan ben ik vast overtuigd, maar eensdeels wordt er veel heelemaal niet opgemerkt en voorts komt meestal wat gevangen wordt, niet eens bij goede kenners terecht.

Mij is op dat gebied eens een aardig geval voorgekomen. In de duinen nabij Scheveningen had iemand een aantal spreuwen gevangen; op weg naar huis ontmoet hij een vogelliefhebber, die hem vraagt zijn vangst eens te mogen zien. Aan dit verzoek wordt voldaan en onder de gevangen exemplaren vindt de liefhebber een vogel, die hem eenigszins vreemd voorkomt en dien de vanger voor een gewone spreeuw in het overgangskleed hield en daarom niet als iets bijzonders beschouwde. De liefhebber koopt den vogel voor een prijsje en zendt hem aan mij. En daar ontpopt zich het dier als een jong ♂ van de Roséspreeuw (*Pastor roseus* [L.]! Wanneer nu niet hoogst toevallig die twee menschen elkaar op den weg hadden ontmoet was van die belangrijke vangst niets bekend geworden en had de zeldzame vogel waarschijnlijk als „Panlijster” met een aantal lotgenooten op deze of gene tafel geprikt.

Zoo is er een groote lijstersoort uit Azië, *Oreocichla varia* (Pall.), die meermalen is waargenomen in Engeland en ook in Ierland; die ook gevonden is in Scandinavië en zelfs in Italië en de Pyreneën, en zeer dikwijls op het kleine Helgoland is gevangen. Waarom zou deze lijster nu nooit bij ons voorkomen? Wij liggen toch tusschen Engeland en Helgoland.

Het is dus zaak om goed op te letten op al wat lijster is. Wie weet, of men niet eens wat bijzonders vindt. Casu quo houd ik mij voor toezending ter determineering aanbevolen.

Behalve de reeds vermelde zeldzame Aziaten zijn in Europa nog soms exemplaren aangetroffen van eenige Amerikaansche soorten.

Wie ten slotte een mooi lijsterboek wil hebben en engelsch verstaat bestelle: H. Seebohm, *A monograph of the Turdidae or Family of Thrushes*. Edited and completed by R. B. Sharpe. London 1898.

Doorn, 9 September 1899.

Mr. R. B. SNOUCKAERT VAN SCHAUBURG.

